

मम् ममा ममी आणि आई

वाजी सातपुते

मॉडर्न आर्ट

भाडोत्री ब्रदर
भाडोत्री मदर
भाडोत्रीच फादर आहे.
ह्या मॉडर्न दुनियेत
सर्वांचाच आदर आहे.
भाडोत्री पाळणा
भाडोत्री खेळणा
भाडोत्री घंटी आहे.
पाळणाघरातसुद्धा
भाडोत्रीच आँटी आहे.
पैशाच्या उंचीपुढे
सर्व नाती बेरकी झाली
आई-बाप असूनदेखील
लेकरं
प्रेमाला पोरकी झाली.
म्हणूनच की काय
आईला आई
बापाला बाबा म्हणायचं टाळतात
मुलं,
मम्मी डॅडी ह्या मॉडर्न आर्टशी
आयुष्यभर खेळतात मुलं.

पाऊस
ती
अल्लड
सर
श्रावणाची
पावसासोबत
हसायची
खेळायची
बागडायची
एक दिवस
अचानक कडाडल्या विजा
बेधडक कोसळला पाऊस
धो-धो नुस्ता
पहिल्याच पावसात बिचारीचा
वाहून गेला रस्ता

परिवर्तन
मुलांच्या लग्नाआधी
शहाणी असते आई
मुलं आईचं ऐकत असतात.
मुलांच्या लग्नानंतर
वेडी ठरते आई.
आई ऐकत असते
मुलं बोलत असतात.....!
हा बदल म्हणायचा की
परिवर्तन
मी शोधतोय उत्तर
संस्कृती हरवल्याच्या
पाऊल वाटेवर.....!

डोन्ट टच मी
मम्मीला मुलं नको आहे
ममाला मुलं नको आहे
ममला मुल नको आहे.....
शारिरीक सुंदरता
जपायची आहे
टिकवायची आहे
मुलं फक्त आईलाच हवं.....
मम,ममा,मम्मीसाठी
गर्भाशय भाड्याने देणे आहे.
घेणे आहे
अशी जाहिरात
वर्तमानपत्राच्या पहिल्या पानावर
आली तर अप्रुप वाटू नये,
कारण.....
घरा-घरातून आवाज येतोय
डोन्ट टच मी.....!

प्रिय विद्यार्थ्यांस
हे दान उजव्या हाताचे
डाव्या हातास कळू नये
जन्म घेतला जिच्या पोटी
माऊलीस त्या छळू नये !
अभ्यासाविना नाही ज्ञान
मार्ग कधी हा टाळू नये.
चुकल्यानंतर कळते दिशा
घाबरून दूर पळू नये !
यश मित्राचे पाहून कधी
उगाच मनात जळू नये.
कष्टानेच झिजती आई-बाप
घास मस्तीने गिळू नये !
शिकण्यासाठीच यावे शाळेत
गमती करून चळू नये.
शिक्षणाविना नाही काही
अज्ञानातच लोळू नये

महिलाराज

गर्कन गिरकी, घेवून बोले
घरात माझ्या महिलाराज आले ॥ धृ ॥
थापून भाकरी भाजाव्या कुणी
झाडलोट घराची करावी कुणी,
पाळण्यात रडतंय छकुली बाळ
काका त्याचे वाजवी टाळ.
दारात गोकूळ कामात न्हाले
घरात माझ्या महिलाराज आले ॥ १ ॥
रटरट शिजतंय राजकारण घरात
शिळं कुणी घातलंय चोरुन दारात,
रोज बाई जाते मी मिटींगला
पाकीट मिळतंय चिटींगला.
पदराला धरुन पतीराज डोले
घरात माझ्या महिलाराज आले ॥ २ ॥
अंगावर कडक खादीची साडी
फिराया आता सरकारी गाडी,
रुमाल शबनम रुमाल नवा
पावडर लाली गंधाची हवा.
फिराया तालुका रस्ते खुले
घरात माझ्या महिलाराज आले. ॥ ३ ॥
जिल्ह्यात बैठक थंड ऐसीत
बाहेर खुर्चीत पती खुशीत
वाहत्या नदीचा आटला झरा
फुसक्या ऊसाच्या मस्तकी तुरा.
आणून बाटली भरले पेले
गर्कन गिरकी घेवून बोले
घरात माझ्या महिलाराज आले ! ॥४ ॥

शाश्वती
माती तांबडी असो
नाहीतर काळी,
पावसाचे चार थेंब पडल्यावर
ती तिचे
हिरवेपण दाखवणारच !
तुम्ही खुशाल तरंगा
विज्ञानाच्या लाटेवर
ह्या मातीवर माथा तुमचा
झुकणारच !
म्हणून म्हणतो बाबांनो
पाश्चात्य संस्कृतीचे जहर
मातीत मिसळून
तिला वांझ करू नका
नाहीतर
माता आणि मातीवर पोसायला
पुढची पिढी जन्मास येईलच
याची काय शाश्वती ?

कव्हरेज

पाश्चात्य संस्कृतीच्या टॉवरवरून
खेड्यापाड्याच्या मेंदूत घुसलाय व्हायरस
अन् माणसं मोबाईल झाली.....
तशी डिलीट केली त्यांनी शेणामातीचं घरं
बंगल्यामागं अडगळीला सेव्ह केलं आईबाप
अन् स्क्रीनवर लोड केली
नंग्या नट्यांची चित्रे
बाकी नाती कव्हरेज क्षेत्राच्या बाहेरच.
आता वेशीतली पाऊले
एसीकडे निघाली
आणि जोडून घेतले ऑनलाईनला
अन् करु लागले डिजिटल मैत्री इंटरनेटवर
फेसबुक, व्हॉट्सअॅप युट्यूबवरून माणसं
ऑनलाईन भेटू लागली.
जग जवळ आलं तशी
नाती तुटू लागली.

नोटापुराण
हजाराची पाचशेची म्हणजे
सख्या बहिणी सख्या जावा
नव्या दोन बहिणींची
मार्केटमध्ये हवाच हवा.....
फिरुन फिरुन
थोरली म्हणाली धाकटीला
चल बाई रांगेत बसू
दोघींचा नखरा पाहून
दहा पाचला फुटलं हसू.....!
पन्नाशी उंबरठ्यावर
पाचशेची काली आहे
शंभरीच्या ओठावर
दोन हजाराची लाली आहे

निवडणुका
दरवाजा म्हणाला कडीला
चार दिवस सबुरीनं वाग
खळकन कडी म्हणाली दरवाजाला
तू पण जरा माणसासारखं जाग
काळ्या धनाची लक्ष्मी
सोनपावली येणार आहे
स्टेट बँकेच्या रांगेत
मतदाराला नेणार आहे.

कोण
कोण पैसा पैसा खेळवतंय
कोण पैशावर लोळवतंय
खरा खोटा ठरवून
कोण कुणाला पळवतंय
लपवणाराची फाटली आहे
पळणाराचीही फाटली आहे
चार ठिकाणी फाटलेली
आमची मात्र वटली आहे.....!

संकटांना झुगारुन
गाणे सुख दुःखाचे
गाता आले पाहीजे
संकटांना झुगारुन
वहाता आले पाहीजे
हे सोयरे आमुचे
फुटपाथ आम्हा आंदण
कष्ट भाकरीचे भाळी
चंद्र सुर्याचे गोंदण
पाठ झेलते उन्हाळा
हंगाम उकळून प्यावा
रोज निथळतो घाम
मातीने उसासा घ्यावा
ही जगण्याची लढाई
थकवा कुणास येथे
पाहुणे म्हणून लक्ष्मी
रोज खिशात येते
दुःख तिचे ना आम्हास
क्षणभर तिचे राहणे
महागाईच्या पदरात
हजार तिचे बहाणे
आला तसा जातो पैसा
भार उगाच खिशाला
आरामात झोपतो
रोज दगड उशाला
लुळ्यापांगळ्यांनाही
पाहता आले पाहीजे
संकटांना झुगारुन
वाहता आले पाहीजे

लहान मुल
कळी कळी फुलत जाते
मांडवभर फुलते जाई
सानुलीशी खेळ खेळता
लहान मुल होते आई.
चिवचिव करती जशी पाखरे
तसे बोलणे शिकवित राही
अंगाईचे गित गाताना
लहान मुल होते आई
फडफड पाखरु फांदीवरती
भुर्र भुर्र उडण्या करते घाई
धुडू दुडू बाळ चालत असता
लहान मुल होते आई
घास भरविताना छकुल्यास
तिला सुचत नसते काही
आनंदाने हसते तेंव्हा
लहान मूल होते आई

मराठी

माझी मराठी शाळा
माझ्या जीवनाचा पाया
गाणं ओठात येई
गोड गुण गाया
बाराखडीने सजली
माझ्या आयुष्याची पाटी
तिने मला शिकवली
भाषा आधाराची काठी
चिखलाचे मणी झाले
रोज गणिताचे धडे
कवितेच्या तालावर
झोका उंच उंच उडे
जोडशब्द वेचुनिया
जाई सरावात वेळ
झाडाखाली सावलीत
पत्र हरवल्याचा खेळ
काना मात्रा वेलांटीच्या
रोज कोलांच्या उड्या
चुकलेल्या अभ्यासाच्या
दोन्ही हातावर छड्या
इतिहासाच्या पानोपानी
शूरविरांचे हे धडे
रेषा पाहून भुगोलाच्या
होई ओळ गाव
लळा लावला असा की,
नाळ तोडे ना हि माती
तिने उरात जपली
बालपणाची हो नाती

जिव जिवाला लावते
किती मराठीची माया
माझी मराठी शाळा
माझ्या जिवनाचा पाया

आज झालंय कसं
इंग्रजीच्या केसात मराठीचा गळा आहे
इंग्लिश मिडीयमच्या पायाखाली गरीबांची शाळा आहे
हायफाय इमारती मनमोहक छबी आहे
गरीबाची बहिणाई फाटकाबाहेर उभी आहे
प्रत्येक शाळेचा रोज नवा नखरा आहे
श्रीमंत विद्यार्थी म्हणजे शाळेसाठी बकरा आहे.

नोट गुलाबी
भेट गुलाबी ओठ गुलाबी
रंगेत घेऊन चल नोट गुलाबी
गुलाबी कार गुलाबी बार
ग्लासात ओतू चल गुलाबी धार
दिशा गुलाबी दशा गुलाबी
रंगिल्या रातीची नशा गुलाबी
धोका गुलाबी चुका गुलाबी
रस्त्याने बघतो मुका गुलाबी
बंडी गुलाबी गुंडी गुलाबी
चादर शोधू चल थंडी गुलाबी
बट गुलाबी कट गुलाबी
बारीत नाचते नोट गुलाबी
आली गुलाबी गेली गुलाबी
घरात राहिना साली गुलाबी
भेट गुलाबी ओठ गुलाबी
रंगेत घेऊन चल नोट गुलाबी

लंपट पोपट
गालावरचा तुझ्या सखे गं
पाहून काळा तिळ
रस्त्यावरचा लंपट पोपट
तुला घालितो शिळ
मजनु होऊन मागे फिरतो
शर्टाच्या तोडून गुंड्या
झुर झुर झुरून झाला बोंबील
मिशा राखल्या भुंड्या
कपडे घालून भाड्याचे बघ
झुलतंय कसं आडमाप
रस्त्यावरच्या पाहुन ललना
योगा करतंय माकडछाप
घरात याला कवडी किंमत
रस्त्यावरी हा आणतो आव
टुकार टोळके याचे सवंगडी
दादा म्हणुनी देते भाव
गळ्यात घालून नकली सोने
नकली ब्रेसलेट, नकली बाळी
गुड्याचा बघ करुन खुळखुळा
नाच्यासारखी वाजवी टाळी
वाढदिवसाचे गावभर बॅनर
कळाखाऊ भोवती चेहेरे
तरवटलेले डोळे बघ तु
गांजाकस बेवडे मोहरे
फोटोखाली वाच सखे गं
बुलंद आवाज आशास्थान
फुटकी स्वप्न पाहतो आहे
माझा हिंदुस्थान

चौकामध्ये अडवून त्याला
धुण्यासारखा पिळ
रस्त्यावरचा लंपट पोपट
तुला घालितो शिळ

फुल

गाता येत असेल तर
आईसाठी गाणं व्हावं
मोठे होत जातो जसे
तसे लहान होता यावं
आपण मोठे असलो तरी
सावली आपली थिटी असते
मंदिरातल्या देवापेक्षाही
खरंच आई मोठी असते
जिथे जिथे पाऊल तिचे
तिथे तिथे फुल व्हावे
दाही दिशा अंधारल्यावर
उजेडाचे मूल व्हावे

आयुष्य

जगणे कसे जगावे, शिकण्यात आयुष्य गेले
कष्ट इतके स्वस्त की, विकण्यात आयुष्य गेले
छंद जो जडला जिवा, पोसण्यात आयुष्य गेले
रडण्यासारखे खूप होते, हसण्यात आयुष्य गेले
सुरही निघाले धोकेबाज, गाण्यात आयुष्य गेले
धुंदावले शब्दवेडे, पिण्यात आयुष्य गेले
थिरकल्या चांदण्या डोळ्यापुढे, मोजण्यात आयुष्य गेले
रात्र होती सोबतीला, लाजण्यात आयुष्य गेले
भिजली नोट घामाने, सुकवण्यात आयुष्य गेले
श्रीमंती फाटक्या खिशाची, लपवण्यात आयुष्य गेले

शब्दांनों

बरे झाले शब्दांनों
धावून आलात झोपडीत माझ्या
कवटाळले काळजास अन्
वस्ती केली खोपडीत माझ्या !
भित्ती ना मला कुणाची
शब्द होती ढाल आता
भिजतो संसार पावसात
झोपडी वाटते महाल आता !
सोन्याहुनही झालो नरम
दुःख वितळले लोण्यासारखे
कच खळग्यांना नाही डगलो
वाहत राहिलो पाण्यासारखे !
यारे शब्दांनों घरात माझ्या
कान कपाचा तुटका आहे
सावली जरी असेल फाटकी
माणूस मनाचा नेटका आहे !
महागाईची कशास चर्चा
ताजा पैसा ताजे खाणे
घळघळणारा घाम आमचा
आनंदाचे गातो गाणे !

संडे-मंडे

संडे-मंडेच्या सुट्टीला
आली पाखरं मळ्याला
सुटाबुटात सगळी
टाय बांधून गळ्याला
नाही गोठ्यात आज
गाई-म्हशीचा हो वाण
करंजीच्या झाडाखाली
उभी जर्शीची खाण
गेले दावणीचे बैल
झाली तिफन उदास
वस्तीमाघं पडकात
दिसे नांगर भकास
शेळी कोकराच्या मागे
धावी सायबाची पोरं
पिकलेल्या बोरीखाली
पोरी वेचतात बोरं
सेल्फीला चढे जोर
गाणं फुटलं गळ्याला.....
संडे-मंडेच्या सुट्टीला
आली पाखरं मळ्याला.....
दिस बुडता डोहात
रंग आगटीला आला,
खारेमुरे चिवड्याचा
गोल गलबला झाला
भाजलेल्या कणसाने
धुंदावला रानवारा
हुरडा फुकून खाती
तोंड सायबाची बारा

राब राब राबुनिया
बाप पिकवितो धान
हुरड्याच्या दिसात
देई सायबाला मान
साऱ्या जगाचा पोशिंदा
नाही गर्वाची भाषा
त्याने उरात जपली
जग जगण्याची आशा
धुर धुराळ्याची चव
रोज बापाच्या डोळ्याला
संडे-मंडेच्या सुट्टीला
आली पाखरं मळ्याला

बाप म्हणून सांगतो
बाप म्हणून सांगतो पोरी
धीट होऊन बोलत जा
सुखासारखं दुःखालाही
फुलासारखं झेलत जा
नणंद असते नंदेसारखी
घरोघरी तिला मान
दिर जरी भावासारखा
टिका टिपणीस मोकळं रान
असेल जरी तोरा त्यांचा
साखर ओठात झेलत जा
सुखासारखं दुःखालाही
फुलासारखं झेलत जा
सासू-सासरे देवासमान
त्यांचा सुद्धा ढळतो तोल
माहेराचा उद्धार होताच
जखम होते काळजात खोल
करु नको डोळे ओले
कळीसारखं उमलत जा
सुखासारखं दुःखालाही
फुलासारखं झेलत जा
कुंकवाच्या धन्याला
असं तसं सांगू नको
लहानसान गोष्टीसाठी
त्याच्यापुढे रांगू नको
राणी होऊन राजापुढे
पंख्यासारखी झुलत जा
सुखासारखं दुःखालाही
फुलासारखं झेलत जा

आमची नको काळजी करु
दुःख पदरात बांधले पाहीजे
रडत गेली हसत रहा
नावासाठी नांदले पाहीजे
संसाराच्या रंगून रंगात
आनंदाने डोलत जा
सुखासारखं दुःखालाही
फुलासारखं झेलत जा.....
बाप म्हणून सांगतो पोरी
धीट होऊन बोलत जा

करपू नये तर
ओल्या हाताने चटकन परतावी भाकर
चुलीबाहेर जाऊ देऊ नये जाळ
नाहीतर
हळद-कुंकू लावूनसुद्धा तुळशीवर येतो आळ

होय.....मी लाभार्थी
शिक्षकांनी काँप्या पुरविल्या
बोर्डाने मार्क दिले
शिक्षणाधिकाऱ्याने टाळ्या वाजवल्या
हेड मास्तराने नळ्या शिजवल्या.....
मंत्री म्हणाले खास.....
टक्केवारीत शाळा पास.....
डोईजड झाले हो
शिक्षणाचे उपकार
होय.....मी लाभार्थी
आपला माणूस, आपलं सरकार
नोटबंदी जीएसटी
सखळ्या बहिणी सखळ्या जावा
पाळणा हालतो दोघींचाही
अच्छे दिनों की अच्छी हवा
पण कायद्याच्या कात्रीत
खिसा झाला बेकार
होय.....मी लाभार्थी
आपला माणूस, आपलं सरकार
आधारकार्ड नको मला
उधारकार्ड द्यावं
देशीच्या दुकानात
खातं खोला नवं
रम नको व्हिस्की नको
पांचट झाली वाणी
देशीविना किक नाही
नको बिअर पाणी
बार झाले खुले सारे
जडला मला विकार

होय.....मी लाभार्थी
आपला माणूस, आपलं सरकार
पिळून जळून गिळल्यावरच
मॉलमध्ये येते साखर
पीक लेकरासारखं पोसूनही
दगा देते भाकर
जगाच्या पोशिंद्याची
बाजारी होते शिकार
होय.....मी लाभार्थी
आपला माणूस, आपलं सरकार
चाळीस वर्षांचा हिशोब
चार सालचा ताळेबंद
दोन्ही एकाच खोलीत
दार लावून हवाबंद
मधुचंद्राच्या रात्रीच
स्वप्न विकण्याचा प्रकार
होय.....मी लाभार्थी
आपला माणूस, आपलं सरकार
पुनर्वसनासाठी लढले
हमीभावासाठी भांडले
तडफडला कुणबी
कुठे कुठे रक्त सांडले
रोखून बंदुका सत्तेने
आंदोलनाचा केला धिक्कार
होय.....मी लाभार्थी
आपला माणूस, आपलं सरकार
गावाकडचे रस्ते पाहून
तरुण झाले बुद्धे
जुन्या त्यांच्या रस्त्यावर

नवे यांचे खडे
सेल्फी काढून रस्त्यावर
मारला कुणी षटकार
होय.....मी लाभार्थी
आपला माणूस, आपलं सरकार

पस्तीस गाव पाणी योजना
ती माझी योजना
मी तिचा सजना
तिला मी
गच्चीत खेळवली
मंत्रालयात लोळवली
भुलथापा मारुन
अनेकांनी पळवली
वापरणाऱ्यांनी वापरली
तिची सद्बुद्धी हरवली
लोकसभेसह विधानसभेला
कार्यकर्त्यांनी फिरवली
योजना एक
पस्तीस तिचे पती झाले
निवडणुकीच्या निकालानंतर
सारेच कसे सती गेले
राजकारणात पाणी
नेत्यांची पत झाली
पस्तीस गाव योजनेची
वेश्यासारखी गत झाली

जाता जाता

नजरेला नजर देऊन, खाते किती भाव गं
जाता जाता सांग सखे, तुझे मला नाव गं
आवसेच्या राती ही, पुनव कुठून आली
दाळींबी ओठ तुझं, बट झुलते गाली
नखऱ्याची नार तु, कुठले तुझं गाव गं
जाता जाता सांग सखे, तुझं मला नाव गं
नटरंगी नखरा तुझा, मधाळ किती वाणी
धस केलं उरामधी, झालं काळीज पाणी
डाव्या तुझ्या पापणीची, झलक मला दाव गं
जाता जाता सांग सखे, तुझं मला नाव गं
रस रसीली ज्वानी ही, कोरीव तुझा बांधा
दुपट्ट्याच्या ओझ्यानं, झुकला किती खांदा
भार झाल्या ज्वानीला, हात थोडा लाव गं
जाता जाता सांग सखे, तुझं मला नाव गं
नजरेला नजर देऊन, खाते किती भाव गं
जाता जाता सांग सखे, तुझं मला नाव गं

घट्ट धर हात
घट्ट धर हात
डळमळू नको
डगमगू नको
थोड्यात वेळात
होईल बोंब
उसळेल डोंब
बेचिराख तुझे घर
माझी झोपडी
माणसांची इथे
फिरल्या खोपडी
पाहू नको मागे
आता पुन्हा पुन्हा
प्रेम केलं आपण
एवढाच एक गुन्हा
मागायचा नाही
कुणासही न्याय
नात्यांच्या चिखलात
रुतून बसेल पाय
मन कर घट्ट
घट्ट धर हात
माणसांच्या ज्वालांनी
उजळणार रात
बघ बघ तिकडे
हातामध्ये लाकडे
कशी आली धावून
तुला मला पाहून
तुझी माझी जात
अगं घट्ट धर हात

तुझ्या माझ्या रक्ताची
कोयत्याला तहान
लालेलाल होईल
प्रितीची शान
आता नाही सुटका
बसलाच फटका
अडखळली वाट
जमिनीला पाट
वारं आता झेलू
गाणे गात गात
हात मात्र सोडू नको
घट्ट धर हात
तुटलीच अखेर
श्वासांची पोत
दोघांच्या आत्म्याची
मालवली ज्योत
रक्तात रंगली
प्रितीची रात
कोण म्हणेल आता
घट्ट धर हात !

उत्सव

आई तुझ्या आसवांनी भिजली इथली माती
जाई-जुई मोगन्याने सुगंधीत झाली नाती
तु झाड सावलीचे
गळती रुसुन पाने
लपवुन दुःखे पोटी
हसवे तुझे बहाने
हे छंद तुझे आनंदी शिकवुन मजला जाती
आई तुझ्या आसवांनी भिजली इथली माती
पुसून डोळे कितीदा
पदराची दिली छाया
आकाश पेलताना
झिजली चंदन काया
अंधारल्या डोळ्यांच्या तेवतात दोन वाती
आई तुझ्या आसवांनी भिजली इथली माती
आईपणाचा तुझा गं
उत्सव दुसरा नाही
शरमेने लीन होऊन
झुकतात दिशा दाही
हे चंद्र सुर्य तारे गं तुझेच गीत गाती
आई तुझ्या आसवांनी भिजली इथली माती
जाई-जुई मोगन्याने सुगंधीत झाली नाती

इंग्रजांच्या केसात
मराठीचा गळा आहे
इंग्लिश मिडीयमच्या पायाखाली
गरिबांची शाळा आहे
हायफाय इमारती
मनमोहक छबी आहे
गरिबाची बहिणाई
फाटका बाहेर उभी आहे
विद्यार्थ्यांची लयलूट
संस्थापकांची मौज आहे
विद्यार्थ्यांच्या शोधात
शिक्षकांची फौज आहे
इंग्रजी शाळेचा
रोज नवा नखरा आहे
श्रीमंत विद्यार्थी म्हणजे
शाळेसाठी बकरा आहे

मला कानात सांगा

जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
मतं कुणाला द्यायचं कसं, मला रानात सांगा
दिल्लीत शिके मायलेकरु, बोल मराठी भाषा
अशोकवनात गांधीगिरीचा, सुहास्य वाजवी ताषा
हात पंजाला जोडू का नको, मला कानात सांगा
जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
कात्राजघाटाचं काका न पुतण्या, रोजच मारिती चक्रा
बारागटाचं बारा आकडं, रोजच करिती नखरा
घड्याळ भिंतीला ठोकू की नको, मला कानात सांगा
जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
दौन्यावर दौरे देशविदेश, गोल फिरते कमळाबाई
अच्छे दिनों का झुलवित, झुला सत्ता गाते अंगाई
कमळ केसात माळू का नको, मला कानात सांगा
जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
खिशात घालून सोडचिठ्ठी ते, महाराष्ट्र फिरले सारा
गुण्या गोविंदाने नाही नांदले, संसार केला ना बरा
बाण धनुष्य खेचू का नको, मला कानात सांगा
जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
युपी-बिहारी खळ्ळ खट्याक , मुंबई गरम हवा
मराठी माणसा दावितो सिंगल, मलाही वाटतो हेवा
रेल्वे डब्यात घुसू का नको, मला कानात सांगा
जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
घराणेशाहीच्या शिवारी बाई, मुबलक वाढलया तन
भुल भुलैय्या चमचेगिरीनं, हबकुन गेल्या मन
विळा हातोडा उचलू का नको, मला कानात सांगा
जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
पाच सालाचा लिलाव मताचा, चढ्या बोलीनं चाले
जात धर्माचे टाकून फासे, फसत तरुन गेले

बटन नोटाचं दाबु का नको, मला कानात सांगा
जाहीर सभेला जाऊ की नको, धनी रानात सांगा
मतं कुणाला द्यायचं कसं, मला कानात सांगा
पत्रात लिव्हा
तुम्ही सुखात समदी ज्हावा असं पत्रात लिवा
कुण्या मेल्याने तुम्हा कळविलं ठुमकते रस्त्यावर
संशय माझा आला तुम्हा तर नाही जाणार बाहेर
पाणी आणायला जाऊ का नको काय ते पत्रात लिवा
शंभर रुपयाचा हिसाब मागता मीच का एकटीने खाल्ले
लाईट वीस दिले, पिण्याचे तीस दिले पंचवीसचे राशन आणले
दुधवाल्याचे देऊ का नको काय ते पत्रात लिवा

संसाराचा गाडा
पंचमीचा झाला सण
झालं राखीचं बांधणं
चार दिसाची पाहुणी
पुन्हा सालाचं नांदणं
नको पापणीत पाणी
चांद हसता दिसावा
आई माहेराची उब
चार दिसाचा ईसावा
ईसाव्याचं सुख बाई
मात नाही पदरात
सुख दुःखाचं गाणं
गात रहावं दिनरात
बाई लेकीचा जलम
हाय काचंचं गं घर
सात जन्माचं शिखर
जप थरावर थर
ओल्या हळदीचं हात
त्याला कष्टाची गं धाव
सासुरवासीनीनं जपावं
बाई माहेराचं नाव
आपुल्याच संसाराचा
गाडा हाकावा आपुन
तडकल्या काळजाचं
चिरं घ्यावं गं लिवुन

टी.व्ही चॅनल घरोघरी ना दिवा चिमणीचं नातं
सासर माहेराची ओवी आता गात नाही जातं
नात्या नात्यात खरं खरं अजुन किती गा होईल
माय करी मिसकॉल लेक करी मोबाईल
माय लेकीचा सांगावा मोबाईल सांगे कानामंदी
जितका बॅलन्स आत राहावे तितके मनामंदी

लेक आली गं माहेरा
लेक आली गं माहेरा
अंगी पंचमीचा साज
बाई डोळ्यात मावना
माझ्या लेकीचं गं राज
किती झाला गं बदल
नाही अंगावर साडी
तंग तलवार कुडता
सारी बघतिया वाडी
कुठं गेलं लांब कॅस
भारी मारला गं कट
नवरा गं रामा तुझा
दिसं सिनिमाचा नट
हाती मोबाईल भारी
दोन्ही कानात वायर
घरातुन आया बाया
आल्या धावुन बाहेर
आदबीने हाले हात
हाय हॅलो करी टाटा
हरवली गं स्लिपर
उंच टाचेच्या गं बाटा
नाही हातात बांगडी
ओठ रंगलं लालीनं
विसरली मराठी
बोले इंग्रजी बोलीनं
लेकीच्या गं डोईवरी
दिसे चष्म्याचा ताज
लेक आली गं माहेरा
अंगी पंचमीचा साज

बाई डोळ्यात मावना
माझ्या लेकीचं गं राज

पॅशनच्या युगायुगाचा
घराघरात वास आहे
पाश्चात्य संस्कृतीचा
उंबरठ्यालाच फास आहे
करपू नये तर चटकन परतावे
अन् बाहेर जाऊ देऊ नये चुलीतला जाळ
नाहीतर हळद कुंकू लावूनसुद्धा
तुळशीवरती येतो आळ

तुम्हाला काय कळत नाही.....!
तीच उत्तरे तेच सवाल
बोलणं काय टाळत नाही
पुन्हा पुन्हा तेच ते.....काय
तुम्हाला काय कळत नाही
घर झाडा म्हणाली तेंव्हा
अंगणसुद्धा झाडले
पुसा म्हणाली फरशी
तेंव्हा कपडेसुद्धा फाडले
जाता जाता रिचार्ज मारा.....रिचार्ज?
मोबाईलचा मारु की टी.व्ही.चा
उत्तर काय मिळत नाही
मग ती असंच बोलते.....काय?
तुम्हाला काय कळत नाही
ह्या गोजिरवाण्या घरात
नवरा बायको छोटी दोन
उलटी झाली, अंदाज बांधला
तिसरा पाहुणा येणार कोण?
आनंदाने हसलो जरा.....हसता काय?
भिंतीवरची झटका जाळी
डोकंदुखी आणि मळमळ
पित्तावरची आणा गोळी.....गोळी?
झुरळाची की पित्तावरची
सवाल माझा टळत नाही
मग ती असंच बोलते
तुम्हाला काय कळत नाही
झिरझिरी ब्लाऊजपीस
मॅचिंगचे आणा अस्तर
पिशवी घेऊन टेलरकडे

ऐटीत निघाले मिस्टर
नवी डिझाईन नवी फॅशन.....कुठली?
चौक कटोरी, की जाळी कटोरी
लांब कटोरी, छोटी कटोरी
गोल गळा की, गळा बदामी
घोकत जातो सदा सदा मी
उगाच मापात पाप नको पण
माप काय जुळत नाही
मग ती असंच बोलते
तुम्हाला काय कळत नाही
भात पोळी भाजी भाकरी
लग्नानंतर शिकलो आहे
दिली असती सोडून.....पण
लहानग्यांसाठी टिकलो आहे
धुवा म्हणते धुणे आता
धुणेच आता खाते लाथा
कसे धुता कुठे धुता
धुणे लेकरांचेही टळत नाही
मग ती असंच बोलते
तुम्हाला काय कळत नाही
कळत नाही कळत नाही
म्हणते मग.....
हळदी कुंकू लग्नाला
काढा म्हणता गाडी
सगळं कसं मनासारखं
नेसून नवी साडी
सोनं नाणं साड्यासाठी
घरात कोण रुसतं
नटून थटून गाडीवर

खेटून कोण बसतं
गाडीवर बसून हळूच कानात
गाडी का हो पळत नाही
तुलाच म्हणतो आज सखे गं
मुलाचं काय कळत नाही

माझी मुलगी
पोटासाठी कलाकेंद्रावर
नाचत असते माझी मुलगी
शाळेत तिच्या ती स्वप्न उद्याचे
वाचत असते माझी मुलगी
ब्रेड, पिज्जा, बर्गर असे महागडे
खात असते माझी मुलगी
भिकेसाठी दारोदार सदा
भटकत असते माझी मुलगी
हा खेळ डोंबारी दोरीवरचा
तोल सावरते माझी मुलगी
मित्रासोबत वाढवून मैत्री
तोल हरवते माझी मुलगी
इच्छा असूनही भावांडासाठी
शाळा सोडते माझी मुलगी
इच्छेविना इंग्लिश शाळेत
शिकत आहे माझी मुलगी
चार घरची भांडी घासून
घर चालविते माझी मुलगी
शॉपिंग फॅशन पैशासाठी
घर हलविते माझी मुलगी
मैत्रिणीचे घालून कपडे
कशी वावरते माझी मुलगी
खिसे कापून घरात माझ्या
माझी जिरवते माझी मुलगी
शिक्षणातून संस्काराची

ओटी भरते माझी मुलगी
तंग तोकड्या कपड्यात
खुलेआम फिरते माझी मुलगी
आईबापाचे पाहून कष्ट
हळवी होते माझी मुलगी
टचकन पाणी डोळ्यात भरते
इतकी भोळी माझी मुलगी
महिला सबलीकरणाची
आधार होते माझी मुलगी
शिक्षणाच्या बाजारात
आत्महत्येची
शिकार होते माझी मुलगी

हरीपाठ तसा घरीपाठ
तांदूळ टाकून आले तशी
संसाराला बांधले
माझे मलाच ठाऊक कशी
पंधरा वर्ष नांदले
मी म्हणून टिकले
दुसरी असती कळलं असतं
गप्प गुमानं चुलीत
वळं लाकूड जळलं असतं
सरळ नाहीच बोलणं
आडवी तिडवीच भाषा
फिरायला जाऊ म्हणताच
वाजू लागलाच ताषा
दूध, भाजी, साडी, गाडी
माहेरच्यांनी पुरवलं
गंठण, पाटल्या, फुलं, झुबं
तुमच्या नावे जिरवलं
सदा आभाळ फाटकं
तरी, छान सुंदर दिसायचं
चार चौघीत बसून
खोटं खोटं हसायचं
ब्युटी पार्लरला जाऊ म्हणताच
खिसा दाखवून कटकटी
मुलं टाकू इंग्लिशला
तर आडवी येते मराठी
दोन मजली बंगल्याचा
व्याज हप्ता महिना तंटा
पगार जिरतो बँकेत
हाती उरतो नुसता घंटा

‘हात जोडून मी सहज म्हंटलं’
ठेविले अनंते तैसीची रहावे
चित्ती असू द्यावे समाधान
भरुन आल्या आभाळातून
जोरदार बार झाला
कवी, कलावंत, प्राध्यापक
तिच्यापुढे गार झाला
नको तितके हवे तसे
झटक्याने बुडबुडली
एके छप्पन्न बंदूक
माझ्यावर धडधडली
क्षणार्धात भरुन सुटकेस
राणी गेली माहेरी
दाढी खाजवत बसला राजा
एकटा आपुल्या घरी

संघर्षातून संवाद
तु हातवर करत येते
मला सदाच करते टाटा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं
संघर्षातून संवाद तुझा
तु बदलून आलीस टोळी गं
तुझ्या चुलीतले सरपण मी
तु भाजून घेतेस पोळी गं
आस्मानी संकटाच्या
मी झेलीत आले लाटा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं
शिक्षणातले डोनेशन तु
नोटांचे तुला बिस्तर गं
मी बिनपगारी खचलेला
तुझ्या शाळेचा मास्तर गं
रोजगार हमीला गहान
माझ्या रेशनकार्डचा डेटा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं
तु शुगरलॉबी गोड सखे
तुला टक्का मिळतो आयता गं
तुझ्या फडातला सालगडी मी
माझा सुटला नाही कोयता गं
परिस्थितीच्या दुःखाने
माझा भरला आखखा गोठा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं

तु खांबावरली वीज सखे
तुझा पॉवरबाज स्टार्टर गं
येते कधी अन् जाते कधी
मी जळालेली मोटर गं
वीज बिलाच्या खेळामधला
तुझा थांबला नाही सट्टा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं
तु लवासाची हिरवळ सखे
मी तहानलेली वस्ती गं
तु उंच मनोरा आदर्शाचा
मी जळालेली वस्ती गं
पाण्यासाठी तडफडलो मी
माझा नाही भरला लोटा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं
तु रम, व्हिस्की, ब्रॅण्डी सखे
मी हातभट्टीचा प्याला गं
तु भातावरली तूप धार
मी शिळ्या भाकरीचा काला गं
तु पक्कानांची थाळी सखे
कुठे ठेवला माझा वाटा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं
तु सत्तेची दिवाळी सखे
मी शिमगा ठायी ठायी गं
तु पक्षफुटीचा कलंक
मी नखावरली शाई गं
तु भाईगिरी तु दादागिरी

मी बटन दाबेन नोटा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं
तु हात वरती करत येते
सदाच करते टाटा गं
लोण्यावाणी काळीज तुझे
कसा रुतला नाही काटा गं

ती साध्या काय करते.....?

ती स्वतःला विकते
दुसऱ्याला विकत घेते
व्यवहार तिचा धंदा आहे
धंदा रुपया बंदा आहे
तिला नामवंतांनी फिरवली
तिने भल्याभल्यांची जिरवली
ती सुंदर देखणी
भलतीच आगाऊ
ती चलाख अभंग
पुरातन पण टिकाऊ
ती गळ्यातल्या माळेत
मनगटातल्या बंधनात
ठिणगीतून उसळणाऱ्या
ज्वालांच्या इंधनात
ती मास्टर माईड
झेंड्याच्या रंगारंगात
जो तिचा होईल
कुंकू त्याचेच भांगात
ती राजकारणात पाणी भरते
तर कधी
राजकारण तिच्यात पाणी भरते
मग ती समाजात भिंती बांधते
कधी कधी आपल्याच परिघात
लुळी होऊन नांदते
तिलाही लाज आहे
तिलाही माज आहे
गल्ली ते दिल्ली
चाळ बांधून नाचायची

जन्मजात खाज आहे.....
कोणी हिला मवाळ म्हणते
कोणी हिला टवाळ म्हणते
फिरस्ती दरवेशी भटकी
कोणी म्हणे वाचाळ ही लटकी

ती सध्या कुठे आहे.....?
इतिहासाच्या पानापानात
लोकशाहीच्या रानात
उर काढून फिरत आहे
सहकाराच्या वनात.....
ती मंत्रालयाच्या उंबऱ्यात
देवालयाच्या गाभाऱ्यात
ती जगत आहे
ती जागत आहे
देवाच्या नावावर
धर्माच्या भावावर
ती पिचलेली खचलेली
मस्टरवर फाटकावर
शाळेच्या दाखल्यावर
तिला.....
खोडताही येत नाही
सोडताही येत नाही.....

आयुष्यावर हसु एकदा.....!
तीच वेणी तोच गजरा, तीच लावणी तोच मुजरा
आल्या किती गेल्या किती
नोटा उधळल्या कैरीवर
मान खाली घालून बसला
कलाकेंद्राच्या पायरीवर
मंद मंद चांदण्याखाली
दिलखुलास बसु एकदा
चिल्लर मोजून रडतोस काय
चल वेड्या, आयुष्यावर हसु एकदा

कुंकू लावून आली, थुका लावून गेली
नसेल तिला पटले काही
भलतेच तिला वाटले काही
आली तशी गेली तडक
पाणी डोळ्यात दाटले काही
देखणी निघाली पक्की
कच्चीमध्ये फसु एकदा
गेली तर जाऊ दे की, रडतोस काय
चल वेड्या आयुष्यावर हसु एकदा

तो म्हणाला, ईद का चाँद, ती म्हणाली डोरलं बांध
लव्ह प्रेम इश्क, जातीमध्ये आडवा बांध
आसवांच्या नदीत वाहून गेलं चांदणं
सल करुन राहिलं, मनामध्ये नांदणं
झुर झुर झुरणार किती, बापावर तिच्या रुसु एकदा
कपडे फाडून रडतोस काय
चल वेड्या, आयुष्यावर हसु एकदा

कॉपी करुन हसला, शिक्षणात फसला
ऑनलाईन स्क्रीनटच, नवा डाटा नवा मायना
शाळा, शिक्षण, मास्तर, सब मेड इन चायना
नव्या जोमाने पुसू, गालावरचे आसु एकदा
पाट्या टाकून रडतोस काय
चल वेड्या, आयुष्यावर हसु एकदा

रम, व्हिस्की, ब्रॅण्डी जी.एस.टी.त घुसली
गाववाली गावठी, सरपंच धरुन बसली
नाक दाबून चालेल कसे, गावठी ढोसू एकदा
माळ घालून रडतोस काय
चल वेड्या, आयुष्यावर हसु एकदा

कोटीत कमावलं, धाडीत गमावलं
ज्याचं होतं त्यानं नेलं, तुझ्या बा चं काय गेलं
तुझं आहे तुझ पासी काय
चार शर्ट खादीचे, दोन लोड गादीचे
सातबारा सरकारी, बाकी आयुष्य सावकारी
मतदारसंघ फिरुन, नवे पत्ते पिसु एकदा
बंडाळी करुन रडतोस काय,
चल वेड्या, आयुष्यावर हसु एकदा
देव्हाज्यात कोटी देव, तरी वाटे मला भेव
राशी भविष्य गृहतारे, नावास सारे चिटकले
कुंभमेळे छटपुजा, मलाच कसे खटकले
बदलुन कपडे माणसात, पुरोगामी भासु एकदा
देव डोक्यावर घेऊन रडतोस काय
चल वेड्या, आयुष्यावर हसु एकदा
निसर्गानं बुडवलं, सरकारनं बडवलं
शेअर बाजार उसळला, कृषी बाजार कोसळला
बोलायचं कुणाला
अरे ज्याच्या डोळ्यात पाणी, त्याची जखम खोल असते
माणूस म्हणून माणसात, जगण्यापुरती ओल असते
सुख दुःख मातीत, दमदार कसु एकदा
आत्महत्या करुन का रडवतोस
चल मित्रा, आयुष्यावर हसु एकदा
कुणी आम्हास गटवले, झोपताना आठवले
धनुष्य धरले ताणून तरी
कमळ रोज फुलत आहे
घड्याळाच्या टाईमिंगवर
पंजासुद्धा झुलत आहे
वर वर अलग अलग
आतुन आपली गट्टी आहे

रुळावर आले इंजिन तरच
जोरदार शिंदी आहे
दिल्लीसाठी गल्लीत, गाजरे तरी किसु एकदा
रडतोस काय
चल वेड्या, आयुष्यावर हसु एकदा

लेक माझा

लेक माझा गुणवान
गेला सुनेच्या मुठीत
पोटासाठी देतो रोज
मला चोरुन वटीत
माडीवरी मिळे जागा
सुनेच्या गं पाहुणीला
बंगल्यात हाय गोठा
मायबाप दावणीला
ताट तांब्या उशाला
केली बिछान्याची सोय
रस आंब्याचा देऊन
गेली परसात कोय
शिकवली शाळा त्याला
दिवा आसवाचा लावून
सुनं सायबाच्या राज्यात
गेलं सपान वाहून
जीव लावतोय लेक
तिचं पचवुन बोल
आम्हासाठी काळजात
हाय त्याच्या ओल
नातं अन् नातवाला
नको नको रे आडवू
सुनबाईला सांग बाबा
नको लेकराला बडवू
तिच्यासंगं नको वाद
कळ काळजाशी येते
राजाराणी रहावा दोघं
हात दोघाला जोडते

काय मागु बाळा तुला
येल गगनाशी जाऊ दे
दाटलेल्या गळ्यानं
गाणं सुखाचं गाऊ दे

ओठी येई नाव गं
सुखामधी हरवलं, आई तुझं गाव गं
ठेच लागे उंबऱ्याला, ओठी येई नाव गं
कष्टामधी बुडालेला
बाप नाही ठाव गं
अंधाराची वाटे भिती
ओठी येई नाव गं
वंशाचा दिवटा भाऊ
किती त्याला भाव गं
दिवाळीचा सण येता
सुखामधी हरवलं आई तुझं गाव गं
ठेच लागे उंबऱ्याला ओठी येई नाव गं
पाठीवरल्या सईचा
संसार मला दाव गं
पंचमीचा झुले झोका
ओठी येई नाव गं
सुखी माझ्या संसारात
धुंद माझं राव गं
काळजाच्या कुपीमधी
बंद तुझं नाव गं
सुखामधी हरवलं आई तुझं गाव गं
ठेच लागे उंबऱ्याला ओठी येई नाव गं

येरे येरे भाऊराया
नको तुझं सोनं नाणं
घास आडला जात्यात
गाऊ कसं तुझं गाणं
शेण सडा सारवान
वर फुलाची रांगोळी
पदरानं झाकली रे
भावा फाटलेली चोळी
राखी आणि दिवाळीची
नको नको मोडू वाट
काळजाच्या आतड्याची
नको तोडू वहिवाट
नाही झालं येणं तुझं
मला दिवं पुसतील
तालेवर भाऊ तुझा
आया बाया हसतील
नको नको भाऊराया
करु नको माझं हसं
पापण्याच्या झापडीत
दिस झाला कासावीस
पाणी दाटलं डोळ्यात
दिस गेला पैलतीरी
दिवं लागणीच्यावेळी
तुझी येऊ दे रे स्वारी

खरंच सांगा गुरुजी
खरंच सांगा गुरुजी कोण कुठं चुकलं ?
शाळेमध्ये पोरगं नेमकं काय शिकलं ?
काँप्या पुरवून शाळेचं
काम तुम्ही खास केलं
दहावीचं प्वार माझं
झटक्यात पास झालं
पोरासकट माझा
सत्कारही जाहीर झाला
सत्काराचा माझा
गाजावाजा बाहीर झाला
माझ्या सकट संस्थेचं
नाव त्यानं राखलं
खरंच सांगा गुरुजी कोण कुठं चुकलं ?
टक्केवारी वाढवून
पगार तुमची वाढली
पगाराची नशा
दारुसारखी चढली
आता पोरगं अकरावीत
भुगोल, गणित पचना
इंग्रजी तर सोडाच
मराठी ही वाचना
परीक्षेच्या भट्टीत
कच्चं आंबं पिकलं
खरंच सांगा गुरुजी कोण कुठं चुकलं ?
अकरावीतून बारावीत
तसंच तुम्ही रेटलं ?
फॅशनचे कपडे घालून
नटावाणी नटलं

बारावीच्या नखऱ्याला
खुदकन हसलं
चार विषयात पोरगं
गळ्याइतकं फसलं
मायनं पदराखाली
आम्ही त्याला झाकलं
खरंच सांगा गुरुजी कोण कुठं चुकलं ?
शाळासाठी पोरग्या
नवं साल धरलं
विकु म्हणते आई त्याची
गळ्यातील डोरलं
शाळा शिकुन पोरगं
लय लय मोठं हुईल
आईच्या सपनाला
सुखाचं फुल येईल
सुखाचं सपान
डोळ्यातच सुकलं
खरंच सांगा गुरुजी कोण कुठं चुकलं ?
शाळला पोरानं
रामराम ठोकला
पुस्तकांचा ढिगारा
किलोवर विकला
आता पोरगं हॉटेलात
काम करू लागलं
खंगलेल्या संसाराला
धीर देऊ लागलं
आयुष्याच्या प्रवासात
कोण काय शिकलं
खरंच सांगा गुरुजी कोण कुठं चुकलं ?

शालेमध्ये पोरगं नेमकं काय शिकलं ?

सत्ता एक बाईल
नेत्यांना काय देणं, मतदारांना काय घेणं
साधूच्या घरात, सौभाग्यवतीचं न्हाणं
असं काही ऐकलं
कि भितीची कळ उठते
इंपोर्टेड दारुसुद्धा
हातभट्टीची फुटकळ वाटते
तेंव्हा सत्तेच्या मादकतेची चढते नशा
खुर्चीत हरवून जातात दिशा
कळत नसते नेत्यांना उषा आणि निशा
असं हे सत्तेचं लफडं चौकात कसं न्यावं
ओठांवर नसली मिशी तरी मर्दासारखं रहावं
समजणारे काही समजो तुम्ही म्हणाल असं कसं हे वागणं
चार नवऱ्याच्या बायकोचं असंच असतं जगणं
कळत नाही कसं नांदावं, कुणाचं नाव हातावर गोंदावं
अशा ह्या सत्तासावित्रीचा पाच वर्षांचा असतो करार
डोक्यावर असती टांगती तलवार
तशी तिलाही भिती असते
मध्येच घटस्फोट घेतला तर
करायचं काय ?
तेवढ्यासाठीच लाल दिव्याला
बांधलेला असतो पाय
म्हणूनच अशा या सत्तेला लोकशाहीची लाज असते
बहुमताच्या खुर्चीला सत्तेची खाज असते

काय असते नोट
आयत्या थिसेसवर डॉक्टर होणाऱ्या
प्राध्यापकाची लाच होते नोट
डॉक्टरकी विकणाऱ्या विद्यापीठाची
खाच होते नोट
नोट म्हणजे साधी नाही
दलालांचा चुना होते
टेबलाखालून चालते तेंव्हा
कुलगुरुचा गुन्हा होते
निवड समितीचा हात धरून बोलते तेंव्हा
महाविद्यालयाची थाळी होते नोट
दिडशहाण्यांच्या स्पर्शाने
काळी होते नोट
नोट महाविद्यालयाची शान
सोयऱ्यांना स्थान असते
नव्या नव्या जागा म्हणजे
नोटा उबणारे रान असते
डोकेबाज प्राध्यापकांचं
टोळकं करते नोट
बुद्धीवंतांचं बुळबुळीत
बोळकं करते नोट
फुलपेमेंट प्राध्यापकांचे
पोटशिक्षक असते नोट
मस्त मजेत मिरवत असते
अंगावरील काळे कोट
हलकी नाही नोट मित्रांनो
शिपायाला चेअरमन बनवते
माळ्याला खुणवते
सत्यवान प्राध्यापकास

झाडूवाला बनवते
बिनपगारी प्राध्यापकांच्या कुटूंबाची
भुक असते नोट
महागाईच्या डसल्या इंगळ्या तरी
काळजात मुक असते नोट.....

खरंच सांगा गुरुजी, घर कसं चालतं हो
बिनपगारी शिकवणं तुम्हा कसं जमतं हो
जगणं म्हणजे मित्रा
तारेवरची कसरत आहे
चेहज्यावरचा आनंद
हसता हसता घसरत आहे
आई-बाप, मुलं, बायको
सारेच आम्ही सोसतो रे
सणासुदीच्या दिवसात सुद्धा
नकली आम्ही हसतो रे
दुःख पोटात लपवून मुलात मन रमतं हो
पण खरंच सांगा गुरुजी, घर कसं चालतं हो
पगारीचा नाही भरोसा
उधार कोण देतंय सांग
रेशनच्या दुकानापुढे
आम्हीसुद्धा धरतो रांग
आई-बापाच्या दवापाण्यास
सरकारी दवा आहे
माणसामधल्या मास्तराची
नुसती पोकळ हवा आहे
संसाराची दैना पाहून, काळीज आमचं हालतं हो
पण खरंच सांगा गुरुजी, घर कसं चालतं हो
कसा जगतो मास्तर
सरकारला कळत नाही
कच्च्याबच्च्या मुलांना
शिकवणं टाळत नाही
नसली पोटात भाकर तरी
शाळेला जावं लागतं
समानतेचं गाणं रोज

डोळे पुसून गावं लागतं
धावाधाव करुन, मन आमचं दमतं हो
पण खरंच सांगा गुरुजी, घर कसं चालतं हो
डी.एड, बी.एड झालं तेंव्हा
खूप स्वप्नं पाहिली होती
सावित्रीच्या फोटोपुढे
ओंजळ फुलांची वाहिली होती
शैक्षणिक चारित्र्याशी
जोडून घेतली नाती
कळत नाही मित्रा आता
कधी होईल माती
हारु नको लढ म्हणून, मुकं पाखरु बोलतं हो
पण खरंच सांगा गुरुजी, घर कसं चालतं हो
बिनपगारी शिकवणं, तुम्हा कसं जमतं हो

दिवाळीसाठी भाऊराया
दिवाळीसाठी भाऊराया, गावाकडे येऊन जा
अंधारल्या घरात, एक दिवा लावून जा
गेली पाखरं दूरगावी
घर झालं सुनं सुनं
अंगणात आठवांच्या
पैजनाची रुणझून
ओस झालीया दावण
कशी घुसळावी रवी
दाण्याविना जात्यावर
गावी कशी ओवी
विझलेल्या चुलीला जाळ थोडा देऊन जा
दिवाळीसाठी भाऊराया गावाकडे येऊन जा
आई आणि माझा
तुझ्या संसाराला भार
आईपरीस वहिनीची
सावली तुला गार
वाटली तर वाटू दे
आईचं आतडं तुटतं रे
दिगंतरी चाललेलं
आयुष्य थोडं खुटतं रे
सुखी तुझ्या संसारातून, वेळ थोडा देऊन जा
दिवाळीसाठी भाऊराया, गावाकडे येऊन जा
नवे नवे नको कपडे
जुनं तेच सोनं
दारी तू दिसावा
यावं ओठावर गाणं
कपडाचोपडा जाई फाटून
दाळदाणा जाई आटून

गरीबाघरची भाकरी
दोघजण खाऊन वाटून
इरलेल्या लुगड्याचा धागा तरी होऊन जा
दिवाळीसाठी भाऊराया, गावाकडे येऊन जा
नको रे रुसू आमच्यावरती
आमचं दुःख आम्हास आंदण
करपलेल्या भाकरीचं
आमुच्या घरी आम्हा चंदन.....!
आंधळी असेल आई
जिने तुला पाहिलं रे
नसेल दिली दवा तरी
दुवा देत राहिलं रे
लहानसान नातवांना फक्त एकदा दावून जा
दिवाळीसाठी भाऊराया, गावाकडे येऊन जा
अंधारल्या घरात एक दिवा जावून जा

फिर्याद

जशी मम्मी घरा-घरात घुसली
तशी चिऊ काऊची कहाणी
अंगाईची गाणी
डोळ्यात घेऊन पाणी
आई घराबाहेर गेली
आता मम्मीच गाते बाळासाठी
रॅप संगीताच्या तालावर नवी अंगाई
तेरे मेरे बीच में कैसा है ये बंधन
तसं स्टँडींग पाळण्यातलं बाळ सुद्धा म्हणते
अम्मा देख अम्मा देख
तेरा मुंडा बिघडा जाये बोटल की दूध से
बाळाचं बोलणं मम्मीला कळतंय
छातीला पाजल्यावर
म्हणे शरीर जळतंय
म्हणून बाळ आता मागत नाही मम्मीला
अंगावरचं दूध
आणि रडत ही नाही पूर्वीसारखं टाहो फोडून
कारण
त्याला सतत जाणवतंय
आई असती तर तिनं घेतलं असतं पदरात
पण मम्मीच्या गाऊनला पदरच नाही
म्हणून
आई उभी आहे ;
संस्कृती हरवल्याची फिर्याद घेऊन
घराच्या परसदारात

चाललीस कुठं ?
चाललीस कुठं ? तू चाललीस कुठं ?
नेसून घागरा
डोक्यात गजरा
तुडवीत नजरा
चाललीस कुठं ? तू चाललीस कुठं ?
ओठावर लाली
पावडर गाली
ठुमकत बाली
चाललीस कुठं ? तू चाललीस कुठं ?
पायात पैजण
डोळ्यात अंजन
करीत रंजन
चाललीस कुठं ? तू चाललीस कुठं ?
कानात रिंगा
वाकड्या भांगा
घालून पिंगा
चाललीस कुठं ? तू चाललीस कुठं ?
केसात जुट्टा
पायात बाटा
करीत टाटा
चाललीस कुठं ? तू चाललीस कुठं ?
दूरच्या गावा
तिथं माझा रावा
बरं का ! भावा
चालले मी तिथं ! चालले मी तिथं !

लावू उजेडाच्या वाती

ती कुणाची बाहुली रोज खुणवी डोळ्यानं
मन येडंपिसं झालं तिच्या नखऱ्या चाळ्यानं
येती वादळ घेऊन तिच्या नशिल्या डोळ्यात
होती सैरभैर लाटा होडी घावते जाळ्यात
मुक्यामुक्याने छळते तिच्या गालाची रं खळी
तिचं पुनव चांदणं रात सपनाची काळी
तिच्या नजरेचा काटा माझ्या हृदयी सलतो
लाख सोसुनिया सल देह खुशीनं डोलतो
नको फसवू डोळ्यानं खूप झाला गं दुरावा
डाव्या पापणीनं तुझ्या थोडा द्यावा गं पुरावा
ये गं धावत तोडून साज्या जगाची नाती
डोळं डोळ्याला देऊन लावू उजेडाच्या वाती

संस्कृती
सासुचा बॉयकट
सुना जीन्सच्या कपड्यात
मुलं रोडरोमिओ
मुली व्हॅलेंटायनच्या लफड्यात
पॅशनच्या युगाचा
घरा-घरात वास आहे
पाश्चात्य संस्कृतीचा
उंबरठ्यालाच फास आहे
शरीर प्रदर्शनाची चव
इंडिया चाखू लागली
चार बोटांची पट्टीच
लाज आता राखू लागली
आरशात सौंदर्य पाहताना
आरसासुद्धा तडकू लागला
नुसत्या मेकअपच्या वासानेच
म्हाताराही भडकू लागला

वह्निवाट

बाई जलम असला
दिला देवानं कसला
रोज सुखाच्या शोधात
जीव काट्यात फसला
माझी फाटकी झोपडी
नाही बसाया सावली
रोज उपाशी झोपते
माझी मायेची माऊली
साता जन्माची गरिबी
आली जन्मास सोबती
जीणं जगता जगता
साऱ्या दुःखाच्या पंगती
आशा कोणत्या रातीला
सपान सुखाचं बघावं
जिनं जाळलं सपान
तिला काय मागावं
भार दुःखाचा घेऊन
किती चालायची वाट
वाट सरता सरेना
नाही पावला शेवट

तुच सांग प्रिये
तुच सांग प्रिये प्रेम कसं करायचं
दुष्काळाला तोंड देत किती दिवस झुरायचं
पाऊस नाही पडला
विहीर माझी आटली
शेतीच्या कर्जाची
नवी काळजी दाटली
नभाकडं बघत किती दिवस जगायचं
तुच सांग प्रिये प्रेम कसं करायचं
हिरव्यागार पिकांचा
पाचोळा गं झाला
हळव्या माझ्या काळजाचा
काचोळा गं झाला
चिव चिव पाखराचं थवं कसं यायचं
तुच सांग प्रिये प्रेम कसं करायचं
सडकंच्या कामानं
फोड आलं हाताला
घामासारखा दाम नाही
पोट लागलं पाठीला
रोजचा दिवस सारखा रोज काम बघायचं
तुच सांग प्रिये प्रेम कसं करायचं
म्हातारा बाप माझा
आजारानं खंगला
पोलिओचा भाऊ
अंगण सारं रांगला
सुखाचं सपान कुणाच्या डोळ्यात बघायचं
तुच सांग प्रिये प्रेम कसं करायचं
रोजचा दिवस सारखा
छळून मला जातो

तारुण्याची रात रोज
जाळून मला जाती
प्रेम करायला आता कसं दिवस उरायचं
तुच सांग प्रिये प्रेम कसं करायचं

हुंकार

आई मला उमलू दे, आई मला झुलू दे
चिमुकल्या डोळ्यांनी हे जग बघू दे
फुलण्याआधी कळी खुडून तुला काय मिळणार
पोटामधल्या मरणकळा तुला काय कळणार
जन्मानंतर तन माझे बेवारस राहू दे
उकीरड्यावर कावळे कुत्री खुशाल मला खावू दे
आई मला उमलू दे, आई मला झुलू दे
उमलून मी येताच नको झुलवू झुला
डोळ्यातील आसवांनी नको फुलवू फुला
नको वेणी फणी नको आंघोळ न्हाणी
पाळण्यामध्ये झुलवून नको गोड गाणी
पाळणा नको, खेळणा नको, नको काजळ डोळ्यात
मागु काय तुला मी हुंदका तुझ्या गळ्यात
छातीलाही पाजु नको, नको गाली गालबोट
दुधाविना फुलतील आई, कोवळे माझे ओठ
मखमली शाल नको, नको पावडर बिंदी
अंगावर हवी तर दे मला चिंधी
तुझ्या या चिमणीवर आई तु रुसलीस काय
बोल ना आई एकदा मुकी होऊन बसलीस काय
जगणं मरणं माझं आई तुझ्या हाती
प्रकाशाच्या पणतीची करु नको माती
बोबडं माझ्या बोलण्यावर आई तू रडू नको
डोळे पुसता पुसता पदराआड दडू नको
आई नको खेळ खेळू असा जीवघेणा
दुधावरची साई आई माझी एकदा हो ना !
नऊ महिने नऊ दिवस श्वासासारखी जगते
हात जोडून आई भीक तुला मागते
आई मला फुलू दे, आई मला झुलू दे

मिणमिणती पणती होऊन आई मला जगू दे
चिमुकल्या डोळ्यांनी हे जग मला बघू दे
आई मला फुलू दे, आई मला झुलू दे !

वेदना

खरंच सांगु का आई ! अगं मी सुखात आहे
सासर सारं शिकलेलं, सुख मात्र नखात आहे
सासु-सासरे माझ्यावर खुप प्रेम करतात गं
डोळे माझे कधी कधी पाण्याने भरतात गं
धुण्याभांड्यास मोलकरीण घरकामास गडी आहे
सारी सुखं पायाशी स्वातंत्र्यास बेडी आहे
सोनं, चांदी ढिगभर भारी साड्या नेसते गं
चित्रातल्या बाळास पाहून उशी रोज भिजते गं
आई ! संपूर्ण बंगल्याला भक्तीची ओल आहे
फुलं नसल्या वेलीला विखारी बोल आहे
मुलगी नको मुलगाच हवा साऱ्यांचा हट्ट आहे
प्रकाशाच्या पणतीपुढे काळोख मात्र घट्ट आहे
सगेसोयरे येती जाती साऱ्यांनाच संधी आहे
मुलीच्या जन्मास इथे मात्र बंदी आहे !

कुंकवाचा धनी
कुंकवाचा धनी झाला, माझाचं गं काळ,
हुंड्याच्या गं पैशापाई, पुसलया गं भाळ
गरिबीनं केली थट्टा,
गरिबी माझ्या घराची !
कडाडली सासू माझी !
तोरण तुटली दाराची
दोन मेंढीच्या झोपडीला जडलाय काळ !
धनिकाची लेक नाही,
घर माझं गं कुणव्याचं !
नाही उरलं आंगण,
शेत झालं शेजाऱ्याचं !
घर ना घर चाळलं चाळणीत नाही चाळ
ओल्या हळदीचं अंग
हात रंगल्या मेहंदीचं !
हातामधी हिरवा चुडा,
पाय नाजूक पैजनाचं !
बघता सपान सासरी झाला सपनाचा जाळ !
ओल्या हळदीनं निघाली,
माझी उन्हात वरात !
हंबरल्या दाही दिशा,
माझ्या झोपडी दारात !
स्मशानात भरलं सुहासिनीनं भाळ !
कुंकवाचा धनी माझा, माझाचं गं काळ !

आई आईच असते

पालात असो की महालात, आई ही आईच असते
एक असते मोबाईलवर संस्कृतीच्या होडीत
दुसरी असते रस्त्यावर हातोड्याने खडी फोडीत
दोघींच्याही प्रेमात उणे नसते कधी
दुःखाविना सुखाचे गाणे नसते कधी
पालात असो की महालात आई ही आईच असते
असो दुःख पहाडासारखे खोलखोल खोदत जाते
काळ्या कभीण्ण पाशाणात पाझर ती शोधत जाते
हातावरल्या फोडांना सांगा हृदय कधी सलते
दुःख सारे पेलून हसून सदा बोलते
पालात असो की महालात आई ही आईच असते
आपण जातो हरवून दिशा अन् सापडत नाही वाट
तेंव्हा तिच्या आसवांचे वाहत असतात पाट
अंधारुन येते डोळ्यापुढे काळीज होते लाही
काट्यावर फुलणारी फूल असते आई
पालात असो की महालात आई ही आईच असते
हजारो चुका माफ करणारी आई असते न्यायालय
देव ही लीन होतात जेथे आई असे देवालय

फॅशनच्या जमान्यात
फॅशनच्या जमान्यात राजाला किंमत नाही
राणीसंगं भांडाया राजात हिंमत नाही
पगार कमी देताच,
राणी बघा रुसली !
राणीच्या प्रेमापोटी
सारी भांडी घासली !
सिलिंगच्या फॅनखाली नोटा मोजत बसली
पाच रुपये लपवायची राजात हिंमत नाही
फॅशनच्या जमान्यात राजाला किंमत नाही
ओठ रोज रंगवून
गाल थोडे लाल झाले
केस काळे करून
किती बघा हाल झाले
अंगाला साबण लावून
कालच साल झाले
टुथ-पेस्ट मागायची राजात हिंमत नाही !
फॅशनच्या जमान्यात राजाला किंमत नाही
नव्या नव्या फॅशनचे
ब्लाऊज तिने बेतले
उंच उंच टाचेचे
सॅन्डल तिने घेतले
झाडलोट करताना
फाटले बनियन आतले
हातरुमाल मागायची राजात हिंमत नाही
फॅशनच्या जमान्यात राजाला किंमत नाही

बाजार

शरीर प्रदर्शनास ! वेडे तुझे अंग !
कपडेही तंग ! पारदर्शी !!
कुणासाठी तुझा ! सारा हा नटपट्टा !
छातीवरचा दुपट्टा ! वाज्यावरी !!
सौंदर्यवती तू गं ! चालण्यात ताल !
रंगवसी गाल ! कोणासाठी !!
साऱ्या कापलेल्या बटा ! कशी तू देखणी !!
झिजवली लेखणी ! शाहिगांनी !!
रंगवून ओठ ! खुलविते खळी !
गुलाबाचा बळी ! ओठांवरी !!
असे रुपाचे दुकान ! फिरते बाजारी !
पडले आजारी ! म्हातारे ही !!

शहाणपण.....!
वादळात जपावा दिवा
तसं जपावं माणूसपण
वादळं तर नेहमीच येतात
घरात अन् घराबाहेरसुद्धा
पण.....!
तुटू देऊ नयेत नाती
तडजोडीने सापडतो मार्ग
नाही म्हंटलं तरी त्रास होतोच
सहन केलं की
कळत जातं माणूसपण
नाहीतर
ठेच लागल्याशिवाय
कसं यायचं शहाणपण !

वंचित

जितक्या आत्महत्या
तितकेच भुंकंपाचे बळी,
एकाला तळागाळाचा दर्जा
दुसऱ्याला जागतिक पातळी !
एकूण निसर्गाचा कोप
शेवटी आत्म्याचाच बळी,
एकाला जाग्यावर मदत
दुसरा अजून अंतराळी !

गुगल

गुगल सारखं गोल गोल डोळ्यापुढं धुकं धुकं,
चार कोपज्यात चार मोबाईल घर झालं मुकं मुकं
काय बोलू, कसं बोलू, बोलायला वेळ नाही,
घरात एकूण चार माणसं चौघात सुद्धा मेळ नाही !
नव्या नव्या नटीचा स्क्रीनवर अँड्रॉस येतो
चॅटींग करता करता फेसबुकला फेस येतो !
नेटवर नेटानं जमलेलं मोडता येतं,
न जमणारं लग्नसुद्धा क्लिकवर जोडता येतं !
फेसबुक, यु ट्यूब एकूण सारा चाळा आहे
कळत नाही कुणाचा कुठल्या फेसवर डोळा आहे !
रेंजवर येता येता कव्हेरेज सोडून रेंज गुल
मेसेज सेव्ह करता करता यु ट्यूब हाऊसफुल
असा फेस, तसा फेस गुगलवर झुरत आहे
रुमालाने तोंड बांधून व्हायरस फिरत आहे !
चार हातात चार मोबाईल, नवे नवे साँग आले
माणूस गुल गुगलवर, घर फक्त हँग झाले

सोनचाफा
लेक नांदते सुखानं
आला सांगावा धिरानं,
साऱ्या पचवुन झळा
तीनं जपलं घराणं...
आई असो कि मम्मी
दिस काळजीत बाई
सोनचाफ्याच्या सावलीत
सुखे नांदते जाई.

सीनवट
बाप असो की पप्पा
घोर काळजीचा ताप
सारं काही देवूनही
रितं नाही माप

आली धावत माऊली
आली लेकीच्या सासरी
गेला सारा सिनवटा
लेक बघुन हसरी

पूर्वी तसं होतं
घराघरात माणूस
माणसात घर होतं
उंबज्यात वाद
तरी घर सर होतं !
आडाणी होती सगळी
तरी नाती कळायची
कुन्हाडीनं तोडली मनं
मनं पुन्हा जुळायची !
सुन असो की सासू
डोक्यावर पदर होता
गुरंराख्या पोराचाही
कुटूंबात आदर होता !
हातून सारं गेलं तरी
बांधावर सावली होती
पाऊल वाकडं पडण्याआधी
सांगणारी माऊली होती !
गुरं-ढोरं, दुध-दुबतं
घर कसं नाचायचं
आनंदानं किती किती
डोळ्यात पाणी साचायचं !
श्वासानसात होती सेवा
माया होती खेडगळ
सासू-सासरे, आई-बाप
वाटत नव्हती अडगळ !
उंबरठा होता घराला
उंबरठ्याला अर्थ होता
चारित्र्य जपण्याचा,
अर्थही सार्थ होता !

लेकरांसह कोकरं
अंगण सारं रांगायची,
घराचं घरपण
दारी तुळस सांगायची !

जाहिराती
जाहिरातीचा जाहीरनामा
ऐकून, वाचून पडले टक्कल
विचार करुन आली चक्कर
अन् मातीत गेली सारी अक्कल ! ॥१॥
सळसळणारी सोनकळीही
फसफसणारा फेसवा
म्हाताज्यासही चळ भरावा
अंगावरती ड्रेस पहा ! ॥२॥
स्क्रिन क्रिमचा तुफान मारा
ट्युब नाचवी नखरेल पोरा
नाजूक कोमल शांपूने
काळा माणूस होतो गोरा ! ॥३॥
लिपस्टीक पेन गालीचे
पावडर घाली भुरळ
दुथपेस्टचा उभा धिंगाणा
दातामधुनी काढी झुरळ ! ॥४॥
कपड्यांचाही डौल न्यारा
पारदर्शी तंग सारे
नेटेडचीही किमया भुलवी
कमरेमधुनी गेले वारे ! ॥५॥
मालिकांचा सुकाळ हिरवा
कसा तोलावा मापाने
रंगरंगिले चेहरे उफणती
सुख कसे हे सुपाने ! ॥६॥
मंगळसुत्राशी खेळ खेळती
शिकलेल्यांची संगित नाती
घटस्फोटाची रंगित तालीम
दावत असते इथली माती ! ॥७॥

गावाकडे येऊन जा
दिवाळीसाठी मोदीकाका गावाकडे येऊन जा
रोज आहे विदेशवारी देश आपला पाहून जा
खूप झाली हवा आपली हवेतून फिरणं
परदेशी गाणं अन् परदेशी धोरणं
सुट बुट टाय चालणं छान जमलं
हाय हॅलो करण्यात मन भारी रमलं
आत्महत्यांचे आकडे, एकदातरी मोजून जा
दिवाळीसाठी मोदीकाका, गावाकडे येऊन जा
रोज आहे विदेशवारी, देश आपला पाहून जा
वाद बघा दाळीचा, दाळ काही शिजेना
मैत्रीमधली आग, आग अजून विझेना
थंडी वाजू लागली, मागू लागले रगा
जुनी जरखम नव्याने, खाजवू लागले बघा
युतीच्या मैत्रीला, दवापाणी देऊन जा
दिवाळीसाठी मोदीकाका, गावाकडे येऊन जा
रोज आहे विदेशवारी, देश आपला पाहून जा
गावोगावच्या म्हातारीचे, थकले बघ डोळे
अच्छे दिनों की वाट पहा, काळीज हे भोळे
टपरीवर तरुण, विकू लागले चहा
हवेतून या खाली, चव आमची पाहा
दिवाळीसाठी मोदीकाका, गावाकडे येऊन जा
रोज आहे विदेशवारी, देश आपला पाहून जा

समानता
स्त्री पुरुष
समानतेचे गोडवे गाणाऱ्या
विज्ञान युगातल्या
महापंडित महापुरुषांनो
तिच्या
मंदिर प्रवेशाने जर
चौथरा देव मंदिर विटाळत असेल
तर
कशाला हवी
राखी बांधणारी ताई
शेजेवर बाई अन्
पदरात घेणारी आई
अस्पृश्यतेच्या सिमा आखणाऱ्यांनो
अंतराळातून अलगद
जन्माला आल्यासारखे वागू नका
आणि हे ही नका विसरु
सोईस्करपणे की
तुमचाही जन्म
विटाळातूनच झालाय

नेटेड कपडा
नवरा बायको सर्व्हिसला
पाळणा घरात बाळ बंद
हॉटेलमध्ये खाता पिता
चुलीमधला जाळ बंद !
नव्या नव्या मॅचिंगला
नवा नवा रंग आहे
काय ठेवणार झाकून
नेटेड कपडा तंग आहे !

सोन्याची आई

पदर आवरुन पदर सावरुन
बया बोलतिया घळाघळा
तीन तोळ्याचा एक कान
अन् दहा तोळ्याचा गळा
बारा तोळ्याचे मनगट भारी
अंगठ्या दाविते साऱ्या बाजारी
सोन्याचे घुंगरु हारले भान
पंचवीस होलचा जिवंत कान
उजव्या हातात मोबाईल भारी
पदर झाडितो सडक सारी
डाव्या खांद्याचा उडवित खुबा
रस्त्याने चालला रेल्वेचा डबा
नाकात मोती नथीचा तोरा
गरगर फिरवी नकट्या पोरा
सोन्यानं पिवळी सोन्याची आई
नवऱ्याला म्हणते पळापळा
पदर आवरुन पदर सावरुन
बया बोलतिया घळाघळा

विनवणी

आत्महत्याग्रस्त कुटूंबातील सातवीच्या वर्गात शिकणाऱ्या

मुलाची आपल्या आईला विनवणी

बाप जरी गेला निघून
कर्ज हलकं होत नाही
व्याज चढतं व्याजावर
खातं बंद होत नाही
नाही पिकलं शेत तरी
आई तू खचू नको
भल्याबुऱ्या आठवणी
डोळे गाळत वेचू नको
बघ ना आई माझ्याकडे
डोळे पुसून हास तू
भविष्याची मोठी स्वप्नं
डोळ्यात माझ्या वाच तू
अभ्यासाला रोज बसेन
नाही करणार दंगामस्ती
रात रात जागेन मी
झोपली जरी सारी वस्ती
सर सगळे माझ्यावर
खूप प्रेम करतात गं
प्रेम त्यांचे पाहून
डोळे माझे भरतात गं
नको आता सायकल चप्पल
जगणं मला कळू दे
गरीबीच्या दुष्काळ झळा
रोज मला छळू दे

नखावरील शाई
सत्तर वर्षांची झाली
नखावरील शाई
वय वाढविण्याची
भलतीच तिला घाई !
चेहऱ्यावर पावडर लाली
तळ अजूनही अनवाणी
गहिवरतात व्यथा वस्त्यांच्या
डोळ्यात पेटते पाणी !
कोणत्या योजना आमुच्या
कशावर करु मी दावा
स्वस्त धान्य बजावते
आधी शिधापत्रिका दावा
बीज उजेडाची घुसमट
दिवा रॉकेलचाच जळतो
एस.टी.ने केली फिर्याद
तो रोड मला छळतो
तडफडून मेली काल
गरोदर अभागी बाई
संसदेतली श्रद्धांजली
तिच्या पदरात का नाही
हा देश आमुचाही
निवडणूक देते ग्वाही
सत्तर वर्षांची झाली
नखावरील शाई

हुंडा
श्रीमंताची सुन केली
सदाच भांडी वाजवत असते
माहेराचा रूबाब
सासरी गाजवत असते

लग्नातला सफारी
कटकटीने सैल झाला
हुंडा घेतलेला नवरा
बायकोपुढे बैल झाला

ना भाव घसरला
ना आदर घसरला
लाजुन संस्कृती म्हणाली
डोक्यावरून पदर घसरला

दवंडीवाला
ठिगळ ठिगळ जोडून
आजीनं शिवलेली वाकळं
ताणून ताणून उसवू लागली
हर एक रंगाचा तुकडा
स्वतःचा अभिमान स्वाभिमान
दाखवताना रक्तासारखा लोंबकळू
लागलाय !
वाकळचं उसवत चाललेलं जिनं पाहून
आजीच्या डोळ्यातून वाहतयं पाणी
तिला काहीच सुचत नाही
आजी विचारमग्न
भ्रमिष्ट झाल्यासारखी
तिला बोलता येत नाही ?
तिला दिसत नाही ?
तिला ऐकायलाही येत नाही ?
वाकळचं अस्तित्त्व टिकवलं पाहीजे
असं ठिगळांना समजावून सांगणार कोण
गावात दवंडीही देता येत नाही
कारण.....!
दवंडीवाल्याचंही एक ठिगळ आहे

चला माणूस वाचवूया.....!

जनावरं माणासळली

माणसांचा लागेना अंदाज

कुणाला म्हणावं आपलं

सारंच जातीचे घरंदाज

जात दाखवली की

मिठी मारतात

माणूस म्हणून जवळ गेलं की

लाठी मारतात

कळे ना

कसली चढलीय धुंदी

हक्काने भांडलो तर

बोलण्यावरच येते बंदी

अरे कुणाचं गावं गाणं

गाणं म्हणजे

झेंड्याच्या घोषणांच्या प्रवाहात

वाहत जाणं

कारण इथे

धर्मपरिघालाच झालाय मोतीबिंदू

अन् भरकटत चाललाय

माणूस नावाचा केंद्रबिंदू

आत दिशाही ओकताहेत

धर्माध विष

आपण खुळे घेतोय परीक्षा

सापडत नाहीत उत्तरे

कुणा मागावी भिक्षा

चला आता आपण

माणूस वाचवूया

फाटलेली झोळी

कबीर दोह्याने टाचुया
चला माणूस वाचवूया.....!

बाप आणि आजोबा
बाप असतो जेव्हा आपण
तेव्हा शब्दालाही वजन असते
आजोबा होतो जेव्हा आपण
मंदिरात तेव्हा भजन असते !
बाप असतो जेव्हा आपण
सावली आपल्या पाठी असते
आजोबा होतो जेव्हा आपण
पत्नी आपली काठी असते !
बाप असतो जेव्हा आपण
आतल्या आत फाटत असतो
आजोबा होतो जेव्हा आपण
अनुभव तेव्हा वाटत असतो !
बाप असतो जेव्हा आपण
घर आपणास झेलत असते
आजोबा होतो जेव्हा आपण
घरदार तेव्हा बोलत असते !
बाप असतो जेव्हा आपण
घरात तेव्हा मंगल असते
आजोबा होतो जेव्हा आपण
घरात तेव्हा दंगल असते !

खबरदार.....!
खबरदार.....!
देवाला शिवी दिली तर
तुझा दाभोळकर करुन टाकीन
पुरोगामी डफ वाजवला तर
पानसरे करुन टाकीन
अन्
वर्तमान पेपरात लिहिण्याचा
प्रयत्न करशील तर
कलबुर्गी करुन टाकीन
पडद्याआडून सुरु आहे युद्ध
लेखणी विरुद्ध पिस्तुलचं
इतकी दहशत पचवतोय देश
भयभीत झालाय माणूस
विद्वानांचा मृत्यू भटकतोय
वेश बदलून आसपास
एका क्षणात घेतोय घास !
पोखरण सुरु झालीय
चार खांबांची
अन् अष्टदिशाही अक्राळविक्राळ
विचकताहेत दात
आपल्या गळ्यापर्यंत थेट
पोहोचलेत हात !
घोंगावतय घंटानादाचं वादळ
सुन्न झालय मस्तक
आपण सावध व्हावं म्हणून
संविधान देतय दस्तक.....!

वाटणी
संपत्तीचा सारीपाठ
घरीदारी मांडला जातो
रक्ताच्या नात्याकडून
भरला पेला सांडला जातो !
बदमाशी नात्यांचा
टळत नसतो कावा
थरथरती हात दोन्ही
बेईमान होते हवा !
भुक भाकरीच्या संगे
उभा कष्टाने जळला
नातं नातं सांधणारा
बाप कुणास कळला ?
रुसून बसले घरी
तुकडे माझे काळजाचे
बापा करती बदनाम
कलंक सारे काजळाचे !
जे जे होते जवळ
घेतले सारे ओढून
आयुष्य होते गुंठ्याचे
ते ही घेतले फाडून !
होत नाही फारकत
माझ्या जिवंत श्वासांची
घालू कशी समजूत
जीर्ण झाल्या नसांची ?
मंद बुद्धी कुणा पसंत
रडण्यासाठी होते डोळे
डाव्या हाताच्या अंगठ्यावर
साऱ्यांचीच नजर खेळे !

थांब बाळा थांब जरा
माझे मला येते हसे
बंद होताच श्वास माझा
हवे तितके मार ठसे !
ध्या रे वाटून सारे
श्वास माझा संथ आहे
खाली हाताने चाललो
साऱ्या जगाची खंत आहे !

इमान

ओल्या हळदीनं आली
दारी नवरी तालात
घरादाराची तोरणं
गोड हसली गालात
डोई पदर सावरून
दिला तुळशिला मान
माप ओलांडून जाता
गेलं देव्हाऱ्यात ध्यान

माहेराचं नातं बाई
हळदी कुका समान
सासराचं सुख जपे
मायबापाचं इमान

सारी सुखं पायाशी
सांगा सख्यानो भावाला
आईबापाच्या सुखासाठी
हात जोडते देवाला

बाई म्हणाल्या !
बाई म्हणाल्या,
एवढ्याशा पगारात भागत नाही
करायचं काय ?
नवरा प्राध्यापक
मुलगा माध्यमिक शिक्षक
धाकटा पुण्यात इंजिनियरींगला
सून प्राथमिकला
दारात दोन चार चाकी
एक बारावीला लेक
व्याजबट्टा जोरात
रोज दिवाळी घरात
तरी बाई म्हणाल्या,
एवढ्याशा पगारात भागत नाही
करायचं काय ?
पंधरा एकर बागायत
दहा एकर जिराईत
पाच एकर डाळींब
दोन एकर लिंबू
भाजीपाला, द्राक्षाचा फड
एक एकर फक्त पड
दर महिन्याला बालाजीला जाते
सात कि.मी. पाईपलाईन बारमाही वाहते
साहेब डॉक्टर
एच.एम.टी. दोन ट्रॅक्टर
तरी बाई म्हणाल्या,
एवढ्याशा पगारात भागत नाही
करायचं काय ?
सहाव्या वेतनाचा चार लाख फरक

टाटाचे दोन ट्रक
साहेब केंद्रात आज आंध्रात
सत्तर दिवसांचा दिवाळी बोनस
चार तोळं सोन घ्यायचा मानस
माड्यावर माड्या
रोज वापराय बाराशेच्या साड्या
दहा टक्क्याने दिलेले
महिना पंधरा हजार व्याज येते घरी
साहेब मंत्रालयात अधिकारी
तरी बाई म्हणाल्या,
एवढ्याशा पगारात भागत नाही
करायचं काय ?
पूर्वी ढोसायचा देशी
आता विदेशी ढोसतोय
खासदारांच्या मांडीला मांडी लावून
बारमध्ये बसतोय
दोन संस्थांचा चेअरमन
पक्षाचा हेरमन
बावीस सोसायट्या थैलीत
शेर मारतोय पायलीत
पाच तोळ्याच्या पाटल्या
कोल्हापुरी साज गळ्यात
बारमाही बारागडी मळ्यात
पंचवीस गुंड दारात
पिवळे रेशनकार्ड घरात
तरी बाई म्हणाल्या,
आमचं सुद्धा भागत नाही
करणार काय ?
धुणं-भांडी करणाऱ्या

शिवारभर खुरपणाज्या
भंगार वेचणाज्या
शिळं-पाक वाढ म्हणणाज्या
ह्या माय-मावल्यांनी
मागावं काय ? म्हणावं काय ?

भृणहत्येचा वसा
कागदावरचा शब्द खोडल्यासारखा
अगदी सहज खोडला जातोय
आईच्या गर्भाशयातूनच
मुलीचा गर्भ
कुठलाही गुन्हा न केल्यासारखं
उजळ माथ्याने जगणारे आईबाप
पुन्हा पुन्हा खुडत राहतात
कोवळ्या जिवांचे हुंकार
अशा कित्येक गर्भहत्येनंतर होतो
वंशाचा दिव्याचा जन्म
मग लाडालाडात आजी म्हणते
नातू झाला
मावशी म्हणते भाचा झाला
काकी म्हणते पुतण्या झाला
अशा ह्या भरल्या घरात
सुने-सुने भाऊबीजेचे ताट
कन्यादानाचा ज्हास
व्याकुळलेली माहेराची वाट
आयुष्याला प्रकाश देणारी
इवलीशी पणतीच नसेल तर
हजारो दिवे लावूनही
दिवाळी अंधारातच
मित्रहो अजूनही
भिती एकाच गोष्टीची वाटते
आपल्या वंशाच्या दिव्याला
भृणहत्येचा वसा देतील की काय
ह्या पिढीकडून पुढच्या पिढीला

आरक्षण

ए गंगुबाई, तारुबाई, कमलाबाई
आरक्षण आलंय आरक्षण
महिलांना पन्नास टक्के आरक्षण
मोडा चुलवाणं दारुभट्टीची
फेका डोक्यावरच्या लाकडाच्या मोळ्या
काळीपोत सुया बिंब विकणाऱ्या बायांनो
सोडा पाठीशी बांधलेल्या लेकरांच्या झोळ्या
विसरा आता वीटभट्टी
टिकाव घमेली फावडी
वाळू सिमेंटात काय आयुष्य कालवताय
बांधून ठेवा खोपटाला
अळं खुरपी कुऱ्हाडी
आता जरा माणसात या माणसात
शहरातल्या माणसात
गंगुबाई म्हणाली, सगळं खरं हाय पोरा
आमच्या बाया बापड्याच्या मनगटावर तर
शेतं पिकत्यात पोरं शिकत्यात
सोन्याच्या न्हाय मातीच्या तर ईटा पिकत्यात
घरं-दारं बैल गोठा सारवान-सुरवान
मोठाल्या बंगलीत
धुणंभांडी बायाशिवाय करणार कोण हायरं पोरा
आरक्षणानं
भाकरी चाकरीचा प्रश्न सुटलं काय रं ?
अन् व्हय रं
आरक्षण कणच्या बायासाठी ?

सांधेजोड
आई
किती गं दिवस लावणार ठिगळं
लुगड्याला सदऱ्याला
चीला
हयातभर तेच तर करीत आलीस
आता पिकलंय पान
नजर देतोय धोका थरथरताहेत हात
दिव्यासोबत जळणारी तेंव्हाची
कुठं राहिलीय रात
ठिगळाचं बरं होतं
आयुष्यासगट सारं काही
झाकून तरी घेता आला
आताच नातीच तुटाया लागली
नात्यांना येत नाहीत ठिगळं लावता
म्हणून ती आता लख्ख प्रकाशात
पदर पसरून सांधेजोड करीत असते
बंगल्यात अन् झोपडीतसुद्धा

मी
मी अजाण होतो तेंव्हा
बोटाला धरुन
चालू लागलो तुरु तुरु
आईनेच शिकवली शाळा अन्
आईच झाली कुलगुरु
खुरपं टिकाव खोऱ्या
शिवाराचीच पाटी काळी
सावलीत तिच्या शिकताना
खूप उपसली तळी
भूक घेऊन दारोदार
रितीच माझी झोळी
भुक्कड साऱ्या ढिगाऱ्यांची
करुन टाकली होळी

डॉटकॉम
उंबरठ्याच्या आत
उंबरठ्याच्या बाहेर
खूप काही पथ्य आहे
दोघांच्याही मध्ये उंबरठा एक सत्य आहे
उंबरठ्याच्या आत धिम धिम जळणाऱ्या
दिव्याच्या काजळीत बुडालेला बाप
फाटक्या संसारासंगं
आयुष्यभर झगडणारी आई
धुमसत्या चुलीवर रटरट शिजतात
जगण्याचे प्रश्न
उतू जाणाऱ्या डोळ्यांचे
हात करत असतात सांत्वन
उंबरठ्याच्या आतच
घेतो समजावून एकमेकांना
घालत असतो फुंकर
रोजच्याच जखमांना
उंबरठ्याच्या बाहेर
जय डॉटकॉमवर

झोपडीतलं ज्ञान
आई
विज्ञान युगातलं हे मॉडर्न शहर
इथं मम्मीला आई
बाबाला डॅडी म्हंटलं की
या सिलिकॉन व्हॅलीचं इंप्रेशन वाढत जातं
मी आई म्हणण्यानं डाऊन होतं
म्हणूनच म्हणतो आई
नऊवारी कुंकवाला डिलीट कर
सेव्ह कर भाळावर वेलवेटची टिकली
सावित्री बाजारात स्वस्त मिळते
सहावारी पॉलिस्टर अन् बॅटेक्स दागिनं
बाबालाही सांग
पूजेपुरताच लाव म्हणावं
कपाळावर गोपीचंद
कंबरेचं धोतर सोडून दे म्हणावं
आऊट ऑफ रेंजवर
मी आणीन त्यांना टिळक चौकातून
टी-शर्ट विलायती बर्मुडा अन्
चीनची जीन
आई
विज्ञान युगातलं
मॉडर्न शहर आहे मॉडर्न
तुमचे ड्रेसिंग पाहून
बंगल्याची ओळख करुन देताना
मला चक्र सांगावं लागलं की
हे गावाकडचे घरगडी आहेत म्हणून

मायलेक

टी.व्ही चॅनल घरोघरी
ना दिवा-चिमणीचं नातं
सासर-माहेराची ओवी
आता गात नाही जातं
नात्या नात्यात खरं खरं
अजून किती गा होईल
माय करे मिसकॉल
लेक करी फोन
मायलेकीचा सांगावा
मोबाईल सांगे कानामंदी
जितका बॅलन्स आत
राहते तितके मनामंदी

माय

भूक कष्टाची दिवाळी
घरोघरी नांदते
सूर्यनारायणाने कुंकू
माय कपाळी गोंदते
रोज जोडोनिया हात
मागे कष्टाचाच दान
राबराबे शेतामंदी
माय केवड्याचं पान
पायामधी लक्ष्मी
हाय हाय धनाचा
माय ममतेची खान
कळस तिच्या गुणाचा
माय कामातच गुंग
हसू फुटे ओठावरी
दिस येतील सोन्याचं
पाही सपान वावरी
पाखरांच्या सुखासाठी
घेई कष्टात गाडून
साऱ्या झाकून जखमा
नाही बसली दडून
रात-रात जागे माय
गळे आसवाची भाषा
कोण्या काळानं ओढल्या
भाळी दारिद्र्याच्या रेषा
हीच्या कष्टाचं गणित
संगणकही चुकावं
तेहत्तीस कोटी देवानंही
हिच्या पायावर झुकावं

साठीनंतर
सुकून गेला गजरा
पिकून गेली वेणी
टक्कल पडल्या चेहऱ्यावर
दिसत नाही पाणी
गोड गेले तारुण्य
गोड बोलणे जमले नाही
मायाजालात गुंतले मन
माणसात कधी रमले नाही
वाढली साखर हरकत नाही
दुःख मागे सरकत नाही
कडवट बोलून चालेल कसे
घट्ट आवळतील दुखणी फासे
गोड बोलू माणसात थोडे
थोडी साखर होईल कमी
कमी झाल्या साखरेची
अर्धी भाकर देईल हमी
उगाच घरात वाद नको
धन दौलत ही कुणासाठी
मागताहेत तर देऊन टाक
पुसून ठेवू कोरी पाटी

आजारांचा तुफान भरणा
श्वासही नाही शाश्वत
जगणार किती दिवस असे
आयुष्यालाही फसवत
संगित कला साहित्याच्या
सावलीत बसत राहू
मुक्त मनाने माणसात
थोडे थोडे हसत राहू
पुढे काय ?
चष्मा काठी मशीन कानी
संगत सोबत आहेच राणी
घरी जोषाने गात राहू
नवीन इंग्लिश गाणी
मग फुलून येईल गजरा
झुलत राहील वेणी
टक्कल पडल्या चेहऱ्यावरती
दिसत राहील पाणी

मास्तरांची कर्ज कहाणी

नऊ लाख डोनेशन देणे कबूल झाले
हातात खडू घेऊन मास्तर रुजू झाले
घरातल्या घरात भांड्याला भांडं थटू लागलं
माय लेकराचं प्रेम दुधासारखं आटू लागलं
सासू-सासऱ्याशी पटेना मॅडम म्हणाली वेगळं राहू
तीन गुंठे प्लॉट हप्त्या हप्त्यावर घेऊ
सोसायटीचे दहा लाख पंचवीस लाख गृहकर्ज
रंग रंगोटीसाठी पुन्हा पतसंस्थेत अर्ज
इतका देखणा बंगला साधी पूजा चालेल कशी
नात्यागोत्यांची नाकावर बसू नये माशी
चारचाकी शिवाय बंगला काय शोभत नाही
थोडे कर्ज वाढले म्हणून बंगला काय डूबत नाही
आंधळा विचार मॅडमचा कसा दिसेल धोका
ताटाखालच्या मांजराचा झालाच नाही बोका
बघता-बघता घरात तीनदा हलला पाळणा
चुकला हिशोब खर्चाचा घेतलाच नाही खेळणा

व्याज हप्ता कर्ज गणित काय जमेना
मास्तराचं मन वर्गांतसुद्धा रमेना
हातात किती पगार सांगायची लाज वाटते
पूर्वी फुटायची बिअर आता फक्त देशी फुटते
उपवर मुलगी लग्नाची पुन्हा झुकली मान
सोयऱ्यासाठी पायपीट फाटून गेली वहाण
आज मास्तर रिटायर
कर्ज फेडण्यात गेली हयात आज साठी गाठली
दोन्ही पोरानी हळूच रक्कम फंडाची लाटली
सुख शांती समाधानासाठी देवळात जाऊन बसतात
काय कमावले आयुष्यात हिशोब करीत असतात
मांडीवर घेऊन नातवाला मास्तर सांगे कहाणी
एका डोळ्यात हासू अन् दुसऱ्या डोळ्यात पाणी

उंबरठा

उन्हाळा पावसाळा हिवाळ्यात वापरा
आमच्याच कंपनीचं साबण क्रीम पावडर शॅम्पू
उजळक्रांतीसाठी
केसांना डाय डोळे करा घारे बॉडी स्प्रे एक्सएक्स
असं घडीघडी सांगते टी.व्ही.तली ब्युटी क्रिन बाई
हे सारं वापरलं की लागत नाही अंगावर कपडा
डोक्यावर छप्पर पोटाला भाकर चहाला साखर
असं सांगायचं धाडस तिचं होत नाही
उन्हाळा हिवाळा पावसाळा
पाटीवर पोटावर डोसक्यावर मुरवला की
जगण्याचा अर्थ संसारात परमार्थ कळतो
असं सांगते घडीघडी आई
सुरोगेट मदर, फ्रेंडशिप ब्रदर, भाडोत्री फादर
असं बरच काहीबाही वाहत असतं
टी.व्ही.तून पाण्यासारखं
मालिकाही दाखवताहेत नव्या बदलाची संस्कृती
पटत नसेल लग्नाच्या नवऱ्याशी तर
तटकन तोडावं गळ्यातलं मंगळसुत्र फेकावं अंगावर
घालाव्यात घिरट्या घारीसारख्या
धनदौलतीनं लकडलेल्या झाडाभोवती अन्
सरळसरळ करावा दुसरा तिसरा घरोबा
जगावं ऐसपैस मनमुक्त मनसोक्त
उंबरठा नसलेल्या बंगल्यात यापेक्षा होणार तरी काय
मातीचं नातं घराशी जोडून माणूसपण जपणारी माणसंच
पुन्हा पुन्हा पूजत राहतात
आपला उंबरठा आपली संस्कृती आपली माणसं.....

चाललंय काय
गुरुजी वकील दोघां भावाभावात वाद
म्हातारा म्हातारी सांभाळायची कुणी
सुनेची तक्रार सासऱ्याच्या अंगात
रंगेलपणाचा रंग
टीचरकडून विद्यार्थीनीचा विनयभंग
पाकीटमनीसाठी बापाला मारहाण
रेव्हपार्टीसाठी आईचं मंगळसुत्र गहाण
जीन पॅट शर्टानं मम्मीच्या सौंदर्यात भर
कौटुंबिक कलहानं घराला घरघर
राजकारणात बाया घुसल्या
पदर हरवून बसल्या
पाचवीतलं पोरगं म्हणतयं
मॅडम सेक्स म्हणजे काय
चाललंय काय
कुठे आहोत आपण
मायबाप सरकारहो
तुमच्या आधारकार्डात माणूस बसवायला
माणुसकीचं सॉफ्टवेअर हवंय आम्हाला

लक्ष्मी
सुना सुना मिळून
सासु जाणा आईवाणी
मम ममा मम्मीनंही
सुन जपावी लेकीवाणी.....!
परक्याची लेक बाई
होते लक्ष्मी सासरची
गोठ्यातल्या दावणीला
गाय हंबरे वासराची.....!

श्रावण
आल्या सरीवर सरी
जशा लेकी आल्या घरी
वैशाख सोसून पोरी
श्रावणी झेलती माहेरी.....!
माहेरच्या सुखाला
नाही सासरात मोल
आटलेली विहीर
किती जपतेय ओल

नवी सून
आली आली आली बाई
सुटाबुटात नवी सून
वृंदावनी तुळस
गेली कोमेजून.....!
नव्या नव्या सुनंला
वळू येईनात वाती
घुंगराच्या पदराला
सारी बांधली हो नाती

भार
चार भावात बहीण
काहो झालीया भार
घरदार मुकं मुकं
पाठभितीस आलं दार.....!
नको नको भाऊराया
वाटणीत उभी भित
कोण्या गळ्यानं गाऊ
राखी पंचमीचं गीत

लेझीम
लेक माझा गुणाचा
नाही खिशाला आधार
गावाबाहेर गुत्त्यावर
दारु घेतोया उधार
दारुच्या दुकानात
व्हता गांजा गं मळीत
लाडाचा लेक माझा
येतो लेझीम खेळीत.....
देशीच्या गलासात
कुणी वतली बियर
किक मारुन गाडीला
टाकी चवथा गियर.....
नागमोडी गेली गाडी
केली वेगावर मात
देशी बियर खेळीनं
मोडला की डावा हात

